

YAPISAL ANLATIM BOZUKLUKLARI

YAPISAL ANLATIM BOZUKLUKLARI

- 1) ÖGE EKSİKLİKLERİ
- 2) EK FİİL, YARDIMCI FİİL ve EK YANLIŞLIKLARI
- 3) ÖZNE-YÜKLEM UYUMSUZLUĞU
- 4) TAMLAMA YANLIŞLARI
- 5) NOKTALAMA EKSİKLİĞİ
- 6) ÇATI UYUMSUZLUĞU

1) ÖGE EKSİKLİKLERİ

Cümlenin ögelerinden herhangi birinin kullanılmamasından kaynaklanan bozukluklardır.

1) ÖGE EKSİKLİKLERİ

Örnekler

Sabahları önce o, sonra ben kalkarım.

Sabahları önce o **kalkar,** sonra ben kalkarım.

Yüklem
eksikliği

1) ÖGE EKSİKLİKLERİ

Örnekler

Sıranın tozu silindi, tertemiz oldu.

Sıranın tozu silindi, sıra tertemiz oldu.

Özne
eksikliği

1) ÖGE EKSİKLİKLERİ

Örnekler

Hiçbir iş yapmaz, eleştirir dururdu.

Hiçbir iş yapmaz, **herkesi** eleştirir dururdu.

Nesne
eksikliği

1) ÖGE EKSİKLİKLERİ

Örnekler

Onu çok sever, hiç laf söyletmezdi.

Onu çok sever, **ona** hiç laf söyletmezdi.

Dolaylı tümleç
eksikliği

2) EK FİİL, YARDIMCI FİİL ve EK YANLIŞLIKLARI

Ek fiillerin, yardımcı fiillerin ve eklerin gereksiz veya yanlış kullanımı ya da eksikliğinden kaynaklanan bozukluklardır.

Gözleri **mavi**, saçları kumraldı. (maviydi)

Ek fiil
eksikliği

Nükleer çalışmalar çok **eleştiri alan** bir konu. (eleştirilen)

Gereksiz yardımcı
fiil kullanımı

3) ÖZNE-YÜKLEM UYUMSUZLUĞU

A) Tekillik - Çoğulluktan Kaynaklı Uyumsuzluk

B) Kişilerden Kaynaklı Uyumsuzluk

A) Tekillik - Çoğulluktan Kaynaklı Uyumsuzluk

Cümlede yüklem, özneye göre tekil veya çoğul olur.

Not: Genellikle -lar/-ler çoğul ekinin bulunduğu cümlelerde bu tür anlatım bozukluğu olabileceği unutulmamalıdır.

Özne	Anlamı	Yüklem	Doğru Kullanım	Anlatım Bozukluğu	
1)	İnsan ve tekilse	-	Tekil	Ahmet Bey geldi.	Ahmet Bey geldiler.
		Saygı, sitem, küçümseme	Çoğul	Ahmet Bey teşrif etmişler(!)	-
2)	İnsan ve çoğulsa	-	Tekil/ Çoğul	Çocuklar geldi/ geldiler.	-

	Özne	Yüklem	Doğru Kullanım	Anlatım Bozukluğu
3)	İnsan değil ve çoğulsa	Tekil	Kuşlar uçtu.	Kuşlar uçtular.
4)	İnsan değil ancak kişileştirme yapıldıysa	Tekil / Çoğul	Kuşlar ağıtlar yakar / yakarlar.	-
5)	Belgisiz zamir / sıfat	Tekil	Herkes çıktı. Birkaç kişi kaldı.	Herkes çıktılar. Birkaç kişi kaldılar.

Özne		Yüklem	Doğru Kullanım	Anlatım Bozukluğu	
6)	Topluluk ismiyse	Çoğul eki aldıysa	Tekil / Çoğul	Takımlar sahaya çıktı / çıktılar.	-
7)	Topluluk ismiyse	Çoğul eki almadıysa	Tekil	Takım sahaya çıktı.	Takım sahaya çıktılar.

B) Kişilerden Kaynaklı Uyumsuzluk

Cümlelerin öznesi birden fazla kişiden oluşuyorsa yüklem aldığı kişi eki aşağıdaki kurallara göre kullanılmalıdır. Aksi hâlde anlatım bozukluğu yapılmış olur.

Birden Fazla Kişiden Oluşan Özne de	Yüklem	Doğru Kullanım	Anlatım Bozukluğu
“Ben” zamiri varsa	I.Çoğul kişi	Kurada sen ve ben <u>çık</u> tık.	Kurada sen ve ben çıktım.
“Ben” zamiri yok “Sen” zamiri yok	II.Çoğul kişi	Bu işi sen ve o <u>yap</u> acaksınız.	Bu işi sen ve o yapacak.
“Ben ve sen” zamirleri yok “o” zamiri varsa	III.Çoğul kişi	O ve arkadaşları <u>gö</u> rmüşler.	O ve arkadaşları görmüş.

4) TAMLAMA YANLIŞLARI

A) Tamlayan Eksikliğinden Kaynaklı Bozukluklar

B) Ortak Tamlanandan Kaynaklı Bozukluklar

C) Tamlanan Ekinin Yanlış Kullanımından Kaynaklı Bozukluklar

A) Tamlayan Eksikliğinden Kaynaklı Bozukluklar

Misafiriyle ilgileniyor, hâlini hatrını soruyordu.
Misafiriyle ilgileniyor, onun hâlini hatrını soruyordu.
Tamlayan eksikliği

Onlarla vakit geçiriyor, dertlerini dinliyordu.
Onlarla vakit geçiriyor, onların dertlerini dinliyordu.
Tamlayan eksikliği

B) Ortak Tamlanandan Kaynaklı Bozukluklar

Sıfat ve ad tamlamasının bir arada kullanımı sonucu oluşur.

Şehrimizde kültürel ve sanat etkinlikleri sıkça düzenlenir.

Bu tamlamalar ya “kültür ve sanat etkinlikleri” ya da “kültürel ve sanatsal etkinlikler” şeklinde olmalı.

C) Tamlanan Ekinin Yanlış Kullanımından Kaynaklı Bozukluklar

Ben uçurtma yapmasını biliyorum.
yapmayı

Yerine göre susmasını yerine göre konuşmasını bilmelisin.
susmayı konuşmayı

5) NOKTALAMA EKSİKLİĞİ

Özellikle adlaşmış sıfatların ve zamirlerin özne olarak kullanıldığı cümlelerde, öznenin sonra virgül kullanılmaması anlam karışıklığına sebep olur.

Küçük çam ağacının arkasına saklandı. / Küçük, çam ağacının arkasına saklandı.

Şoför Ahmet amcamı soruyor. / Şoför, Ahmet amcamı soruyor.

6) ÇATI UYUMSUZLUĞU

Birleşik cümlelerde temel cümlenin yüklemi ile yan cümlecüğün yüklemi arasında etkenlik - edilgenlik açısından uyum olmalıdır.

Dikkatli bakınca kalite farkı anlaşılır.
bakılınca

Her yere başvurdu ancak sonuç alınamadı.
alamadı

YAPISAL ANLATIM BOZUKLUKLARI

- 1) ÖGE EKSİKLİKLERİ
- 2) EK FİİL, YARDIMCI FİİL ve EK YANLIŞLIKLARI
- 3) ÖZNE-YÜKLEM UYUMSUZLUĞU
- 4) TAMLAMA YANLIŞLARI
- 5) NOKTALAMA EKSİKLİĞİ
- 6) ÇATI UYUMSUZLUĞU